

15.08.2017

Työ- ja elinkeinoministeriö TEM
www.lausunto.fi

Viite: Lausuntopyyntö 09.06.2017, TEM/1179/00.06.02/2017

Johdanto Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa jakamistalouden kehittämistarpeita koskevasta selvitysluonnoksesta. Lausuntopyynnössä lausunnon antajia pyydetään vastaamaan neljään kysymykseen. Helsingin Taksiautoilijat ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntöön.

1. Mitkä ovat suurimmat jakamistalouteen liittyvät haasteet Suomessa?

Jakamistalous on maailmanlaajuisesti leviävä megatrendi, jonka tarkoituksena on saattaa yksityisesti hankitut hyödykkeet tuotantoyksiköiksi silloin kun kuluttaja ei niitä itse tarvitse. Jakamistalous perustuu -nimensä mukaisesti- asioiden ja tavaroiden jakamiseen. Jakamistalouden nimissä tuotettu palvelu ja hyödykkeiden tai tavaroiden antaminen muiden käyttöön on kannatettava ja ympäristöä säästävä uudenlainen innovaatio jossa ympäristön kuormitus vähenee hyödykkeiden ollessa tehokkaammin käytössä ja näin ollen hyödykkeitä ja tavaroita tarvitsee valmistaa vähemmän niiden käyttöasteen kasvaessa.

Ongelmalliseksi jakamistalouden Suomessa ja muualla maailmassa tekee se, että palveluita ja/tai hyödykkeitä ei jaeta pelkällä palvelun tuotantokustannuksella tai hyödykkeen arvon alenemisella vastaavalla euromääräisellä summalla. Jakamistalous määritteeseen ei tulisi liittyä minkäänlaista lisäarvoa palvelun tai hyödykkeen tuotossa. Näin ei kuitenkaan ole, vaan sekä palveluntuottajan, että erilaisten digitaalisten alustojen valmistajien, jotka yhdistävät jakamistalous määritteellä toimivat palveluntuottajat loppukäyttäjään, liittyy aina pyrkimys palvelun tai hyödykkeen lisäarvon tuotoon. Näin ollen ajatus jakamistaloudesta, jossa hyödykkeitä tai palveluita jaetaan, ei toteudu, vaan kysymys on liiketoiminnasta.

Suurimmat haasteet jakamistalous-megatrendissä liittyvät Helsingin Taksiautoilijat ry:n näkemyksen mukaan siihen, että perinteiset palveluntuottajat ja jakamistalousalustojen palveluntuottajina toimivat ovat eriarvoisessa asemassa. Jakamistalous nimikkeellä toimivia pidetään pienimuotoisina palveluntuottajina joiden ei oleteta vastaavan samanlaisista yhteiskunnallisista velvoitteista (verot, työnantajavelvoitteet, eläkekertymä, palveluntuottoon käytetyt laitteet tai tilat) kuin perinteisten toimijoiden edellytetään tekevän. Velvoitteita ei edellytetä toiminnan pienimuotoisuuden vuoksi, vaikka selvää on, että kyse on liiketoiminnasta, joka varsinkin jakamistalousalustojen kohdalla on maailmanlaajuista ja liikevaihdoltaan erittäin suurta (mm. airbnb, uber)

Yrittämiseen ja liiketoiminnan harjoittamiseen Suomessa liittyy paljon velvoitteita jotka yrittäjät joutuvat täyttämään. Näiden velvoitteiden myötä syntyy liiketoimintaan kuluja, joiden loppumaksajana on luonnollisesti kuluttaja. Kuluttaja maksaa nämä yritystoimintaan liittyvät velvoitteet palve-

luntuottajalle tuotteen tai palvelun loppuhinnassa. Jos jakamistalous-nimikkeellä toimivilta palveluntuottajilta ei edellytetä lisäarvon tuotosta samoja yhteiskunnallisten velvoitteiden täyttämistä kuin perinteisiltä alan toimijoilta, vaikuttaa tämä kilpailuneutraliteettiin ja yhteiskunnan verokertymään.

2. Millaisia sääntelyratkaisuja tai muita viranomaistoimia pidätte tarpeellisina näiden haasteiden ratkaisemiseksi?

Helsingin Taksiautoilijat ry katsoo, että jakamistalous tulisi suomalaisessa lainsäädännössä määritellä erittäin tarkasti. Määritelmän tulisi olla sellainen, että jakamistalous olisi nimensä mukaisesti tavaroiden, hyödykkeiden ja palveluiden jakamista ilman lisäarvon tuottoa. Jos lisäarvoa syntyy, tulisi jakamistalous-nimikkeellä toimivia palveluntuottajia kohdella lainsäädännön näkökulmasta samoilla säännöillä ja velvoitteilla kuin perinteisiä toimijoita jotka toimivat liiketalous periaatteen mukaisesti. Nykyisessä lainsäädännössä ei jakamistalouteen ole selkeää määritelmää ja tämä aiheuttaa sen, että maailmanlaajuisen megatrendin siivittämänä harmaa talous defacto on mahdollista. Kilpaillut markkinat voivat toimia terveellä tavalla vain silloin kun kaikilta samalla liiketoiminta alan toimijoilla on samat pelisäännöt.

3. Millaisia sääntelyratkaisuja tai muita viranomaistoimia pidätte tarpeellisena jakamistalouden edistämiseksi Suomessa?

Jakamistalouden ja perinteisten toimijoiden ero tulisi selvittää lainsäädännössä mahdollisimman tarkasti kohdassa 3 kuvatulla tavalla. Tällöin jakamistalouden toimijat voisivat jakaa hyödykkeitään ja palveluitaan ilman pelkoa siitä, että lakia rikotaan tai yhteiskunnallisia velvoitteita ei täytetä. Joh-toajatuksena Helsingin Taksiautoilijat ry:n mielestä tässä on, että jakamistalous nimikkeellä tuotettu palvelu, hyödykkeiden tai tavaroiden jakaminen muuttuu liiketoimintaperiaatteella toimimiseksi, jos lisäarvoa syntyy.

4. Muut kommentit

Helsingin Taksiautoilijat ry suhtautuu jakamistalouteen myönteisesti silloin kun lainsäädäntö selvärajaisesti määrittelee liiketoiminnan ja jakamistalouden nimissä tuotetun palvelun eron. Helsingin Taksiautoilijat ry katsoo, että esimerkiksi henkilöliikennesektorilla toimivat palveluntuottajat voivat toimia ilman liikennelupaa tai muita yhteiskunnallisia velvoitteita, mutta vain siinä tapauksessa, että palvelusta peritty korvaus ei ylitä palvelun tuotantokustannuksia. Lainsäädäntö ei tälle aseta tälläkään hetkellä rajoituksia ja täten mahdollistaa esim. ajoneuvon jakamisen työmatkaliikenteessä tai lasten harrastekuljetukset siten, että palvelun tarjoajalle maksetaan tästä korvaus. Helsingin Taksiautoilijoiden mielestä jakamistalouden nimissä tehtävästä palveluntuotosta syntyvä lisäarvo ei kuitenkaan voi olla eri tavalla kohdeltua tulonhankkimista kuin perinteisillä alan toimijoilla.

Helsingissä 15.8.2017

Jukka Kuusisto
puheenjohtaja

Anssi Roitto
toiminnanjohtaja